

Sygn. akt III Ca 1178/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk (spr.)

Sędzia SO Barbara Braziewicz

Sędzia SO Joanna Naczyńska

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa L. L. (1) (L.)

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 8 lutego 2013 r., sygn. akt I C 399/12

oddala apelację.

SSO Joanna Naczyńska SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 1178/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 lutego 2013r. Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach zasądził od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda L. L. (1) kwotę 425 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2010r. wraz z kosztami procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 14 grudnia 2004 r. powód L. L. (1) zapłacił na rzecz pozwanego Powiatu (...) kwotę w łącznej wysokości 672,50 zł za wydanie dowodu rejestracyjnego, pozwolenia czasowego, zalegalizowanie tablic rejestracyjnych, nalepkę kontrolną i wydanie karty pojazdu o numerze rejestracyjnym (...). Za wydanie karty pojazdu została uiszczona kwota 500 zł. W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006r. w sprawie o sygn. akt U 6/04, w którym to stwierdzono, że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. nr 137, poz. 1310) jest niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r., nr 108, poz. 908) oraz art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji, pismem z dnia 15 lutego 2010r. powód wezwał pozwanego do zwrotu nadpłaconego świadczenia w kwocie 425 zł za wydanie karty pojazdu dla samochodu o numerze rejestracyjnym (...). Wezwanie to pozostało jednak bezskuteczne albowiem pozwany odmówił spełnienia świadczenia.

Sąd Rejonowy wskazał, że na skutek stwierdzonej niekonstytucyjności powołanego wyżej przepisu, rozporządzeniem Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. nr 59, poz. 421), które weszło w życie z dniem 15 kwietnia 2006 r., opłata za wydanie karty pojazdu została zmniejszona do kwoty 75 zł (§ 1 ust. 1 rozporządzenia). Podniesiony przez pozwanego zarzut braku drogi sądowej dla dochodzenia roszczenia o zapłatę, którego podstawę stanowiła nienależnie pobrana opłata za wydanie karty pojazdu, został prawomocnie rozstrzygnięty postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 23 maja 2012 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 399/12. Dalej podniósł Sąd I instancji że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. nr 137, poz. 1310) uznany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006r. za niezgodny z ustawą zwykłą i Konstytucją, nie był przepisem rangi ustawowej. Skutkiem tego jest, że zastosowanie winna znaleźć regulacja art. 178 ust. 1 Konstytucji. Stanowi ona, że sędziowie w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości są związani tylko Konstytucją oraz ustawami. Konsekwencją tej normy jest więc możliwość pominięcia przez sąd w konkretnej sprawie normy prawnej rangi aktu podustawowego, który został uznany przez ten sąd za niezgodny z Konstytucją, i na tej podstawie wydanie rozstrzygnięcia wyłącznie na podstawie Konstytucji i ustawy.

Regulacja § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003r., przewidująca pobranie przez organ rejestrujący za wydanie karty pojazdu przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opłaty w wysokości 500 zł, była niezgodna z art. 77 ust. 4 pkt. 2 i ust. 5 ustawy – Prawo o ruchu drogowym, bo zawyżając wysokość opłaty, wykraczała poza zakres upoważnienia ustawowego zawartego w ustawie. Zatem ustalenie wysokości tej kwoty w rozporządzeniu dokonane zostało niezgodnie z wytycznymi zawartymi w ustawie w postaci uwzględnienia rzeczywistego znaczenia karty pojazdu dla rejestracji pojazdu oraz kosztów związanych z drukiem i dystrybucją karty, dodatkowo zawierając w niej koszty innych zadań administracji publicznej, których w istocie ustawodawca nie przewidział w delegacji ustawowej. Tym samym przepis ten był niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji, który stanowi, że rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania; upoważnienie to powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Ustalona rozporządzeniem z 2003r. opłata w części wynikającej z jej podwyższenia, stanowiła nową daninę publiczną, co w konsekwencji naruszać musiało art. 217 Konstytucji, która to regulacja nakłada na prawodawcę obowiązek w drodze ustawy m.in. nakładania podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych. Sąd uznał, iż z uwagi na sprzeczność tej regulacji rozporządzenia zarówno z Konstytucją, jak i ustawą Prawo o ruchu drogowym, w rozpoznawanej sprawie ostatecznie należało odmówić zastosowania tego przepisu. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał art. 410 k.c. i art. 405 k.c.

W apelacji pozwany zarzucił naruszenie art. 199 pkt. 1 k.p.c., naruszenie art. 7 Konstytucji RP, art. 77 ust. 3,4,5 ustawy prawo o ruchu drogowym, art. 227 i 232 k.p.c. poprzez wydanie wyroku bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, naruszenie § pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie w wysokości opłat za kartę pojazdu z dnia 28 lipca 2003r. oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie w wysokości opłat za kartę pojazdu z dnia 28 marca 2006r., naruszenie art. 405, 409 i 411k.c. , naruszenie art. 190 ust. 1 w związku z art. 3 Konstytucji. W oparciu o te zarzuty skarżący domagał się zmiany wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenia od powoda zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie mogła odnieść skutku.

Sąd Okręgowy w całości podziela rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, ustalony stan faktyczny oraz podstawę prawną i unikając zbędnych powtórzeń przyjmuje je za własne. Nie zachodzi zarzucane w apelacji naruszenie prawa materialnego i procesowego. Odnosząc się w pierwszym rzędzie do zarzutu niedopuszczalności drogi sądowej, to wskazać należy, iż Sąd Rejonowy wydał w tym przedmiocie postanowienie w dniu 23 maja 2012 r. wydane w sprawie o sygn. akt I C 399/12, odmawiając odrzucenia pozwu. Postanowienie to jest zaskarżalne i uprawomocniło się w dniu

25 września 2012r., wobec oddalenia w tej dacie przez Sąd Okręgowy w Gliwicach zażalenia pozwanego. Pozwany nie może zatem w chwili obecnej podnosić skutecznie zarzutów w tej materii.

Co do pozostałych zarzutów podnieść należy, że konsekwencją odmowy zastosowania w sprawie przepisu § 1 ust. 1 rozporządzenia z 28 lipca 2003r. jest stwierdzenie, że uiszczona przez powódkę opłata za wydanie karty pojazdu w wysokości 500zł była nienależna w rozumieniu art. 410 k.c. i dlatego stosownie do art. 405 k.c. podlega zwrotowi. Powód nie był zobowiązany świadczyć opłaty w wysokości określonej niezgodnym z Konstytucją i ustawą rozporządzeniem. Brak podstawy prawnej do dokonania świadczenia kwalifikuje to świadczenie jako nienależne. Powód dochodził w sprawie zapłaty kwoty 425 zł stanowiącej różnicę pomiędzy opłatą pobraną, a opłatą należną - według rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z 28 marca 2006r. - w wysokości 75 zł. Pozwany nie został przez to pozbawiony odpłatności za czynności związane z wydaniem powodowi karty pojazdu.

Nie mógł również odnieść skutku zarzut wygaśnięcia obowiązku wydania korzyści na podstawie art. 409 k.c. Zgodnie z art. 409 k.c. to odbiorca świadczenia musi wykazać istnienie przesłanek tego przepisu, tj. zużycie lub utratę korzyści w taki sposób, że ten, kto korzyść uzyskał, nie jest już wzbogacony, przy czym chodzi tylko o takie sytuacje, kiedy zużycie wzbogacenia nastąpiło bezproduktywnie, tj. bez uzyskania jakiegokolwiek ekwiwalentu czy też innej korzyści dla majątku wzbogaconego. Wzbogacenie trwa zatem nadal mimo zużycia korzyści, jeśli przez to zużycie nastąpiło zmniejszenie pasywów wzbogaconego, a tym samym wzrost jego majątku. Nie powinno budzić wątpliwości stwierdzenie, że środki uzyskane z tytułu opłaty za wydanie powodowi karty pojazdu zostały przez pozwanego w całości zużyte. Powołanie wygaśnięcia obowiązku wydania korzyści wymaga jednak nie tylko udowodnienia zużycia korzyści, ale takiego zużycia, które powoduje brak wzbogacenia. Niemożność wykazania przez pozwanego, co konkretnie stało się z uzyskaną od powoda kwotą pieniężną oznaczać musiało – zgodnie z przywołaną regułą – że powód jako zubożony ma prawo żądać zwrotu tej kwoty. W pozostałym zakresie Sąd odwoławczy podziela argumentację Sądu Rejonowego, wobec czego zbędnym jest powielanie tych wywodów, zwłaszcza że orzecznictwo w tym zakresie jest w utrwalone i konsekwentne, o czym pozwanemu jako stronie w wielu tego typu postępowaniach jest wiadomo.

Z przytoczonych względów orzec należało jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 108 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

SSO Joanna Naczyńska SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Barbara Braziewicz